

המוסד לביטוח לאומי

מינהל הביטוח והגביה

פרטי החוזר:

תאריך: 22/10/2025

חוזר ביטוח: 1514

חוזר בריאות: 63

חוזר מעסיקים: 1521

נושא: תשלום דמי ביטוח ודמי ביטוח בריאות לעובדים במפעל מוגן ושאינו מוגן

תת נושא:

תאריך תחולה: 22/10/2025

מטרת החוזר..... 2

הגדרות..... 2

סקירה..... 3

הנחיות..... 4

סיכום..... 4

המוסד לביטוח לאומי

מינהל הביטוח והגביה

מטרת החוזר

חוזר זה יפרט את הכללים לגבי מבוטחים השוהים במפעל בין שמוגן ובין שאינו מוגן לאור הנחיות עבר, החקיקה בנושא, ופסקי דין שיפורטו בנספח לחוזר.

הגדרות

- **משתקם** – מבוטח אשר הושם במסגרת שתכליתה שיקומית מובהקת.
- **מפעל מוגן ושאינו מוגן** – מסגרת תעסוקתית תומכת למשתקמים המעוניינים להשתלב בעתיד בשוק העבודה אך זקוקים להדרכה, הכוונה ותמיכה לתקופה זמנית או קבועה.
- **הכרה במפעל מוגן** – סוגיית המפעלים המוגנים אינה מוסדרת בחקיקה אלא בנהלים שונים של משרדי הממשלה (משרד הבריאות, משרד הביטחון, משרד הרווחה). המוסד לביטוח לאומי אינו קובע מי זכאי להגדרה כמפעל מוגן.
- **קצבאות לשוהים במפעל מוגן** – רובם המכריע של השוהים במפעל מוגן מקבלים מהמוסד לביטוח לאומי את אחת מהקצבאות הבאות :
 - נכות .
 - זקנה .
 - הבטחת הכנסה.

המוסד לביטוח לאומי

מינהל הביטוח והגביה

סקירה

בעבר נקבע שמבטוח השוהה במפעל מוגן זכאי לגמלאות נכות, אזרח ותיק או הבטחת הכנסה, ייחשב כמבטוח המצוי בשיקום או בהכשרה מקצועית.

בחוזר זה נבקש להתייחס למצב החוקי מיום 08.08.2007, מועד פרסום ברשומות חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה) תשס"ז – 2007.

1. סקירת המצב לפני הוראת השעה .

- א. בחוזר 1377 מיום 16.3.2000 ראינו במבטוח השוהה במפעל מוגן זכאי לגמלאות נכות, אזרח ותיק או הבטחת הכנסה כמי שמצוי בשיקום או הכשרה מקצועית.
- ב. נקבע, כי תעסוקת מבטוחים במפעל מוגן, כהגדרתו בחוקים הנוגעים לכך, לא נעשית במסגרת יחסי עובד-מעסיק לעניין חוק הביטוח הלאומי, ומכאן שאין לראות בתגמול המשתלם כשכר עבודה.
- ג. בעד המבטוח שולמו דמי ביטוח לענף נפגעי עבודה בלבד. מאחר שלא רואים בתגמול כשכר עבודה, הכללים לגבי ניכוי דמי ביטוח בריאות זהים כמו כל מקרה אחר בו אדם מקבל קצבה ואין לו שכר.

2. סקירת המצב ממועד חקיקת הוראת השעה ואילך .

- א. בתאריך 8.8.07 פורסם ברשומות חוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה) תשס"ז – 2007.
- ב. הוראת שעה זו נחקקה על רקע ההכרה בחשיבות התעסוקה של אנשים עם מוגבלויות בשוק העבודה החופשי, קרי, במפעלים שונים, מוגנים ושלא מוגנים.
- ג. הכוונה הייתה לקבוע שמשתקמים השוהים במפעל מוגן, יהיו בעלי זכויות בדומה לעובדים עם מוגבלויות העובדים במפעלים שאינם מוגנים, וזכאים לשכר עבודה.
- ד. בהוראה נקבע שלא מתקיימים יחסי עובד-מעסיק בין המשתקמים למפעלים בהם הם שוהים, בין אם המפעל מוגן ובין שלא.
- ה. יחד עם זאת, נקבע, כי על המעסיקים במפעלים לשלם למשתקם גמול תעסוקה בהתאם ליכולתו וכך לשמור על זכויותיו.
- ו. תוקף הוראת השעה פג. עד כה טרם עברה בחקיקה הצעת חוק "זכויות אנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים" האמורה להסדיר את החקיקה בנושא.

המוסד לביטוח לאומי

מינהל הביטוח והגביה

בד בבד, פורסמו פסקי דין, כמו למשל בתיק **חיים זר** ע"ע 30279-05-19 ו-ע"ע 41469-05-19 ניתן ביום 10/10/2021 וכן פסקי דין נוספים שנוגעים למפעלים לא מוגנים, בהם נקבע כי בתנאים מסוימים יכולים להתקיים יחסי עובד מעסיק. משמע, התגמול למי שמועסק באותו מפעל יחשב כשכר עבודה.

הנחיות

1. מועסקים במפעל מוגן :

א. נקבע כי מעסיק, במפעל מוגן, המדווח על משתקם כעל עובד שכיר, דיווחו יישאר בעינו. נקודת המוצא היא שבידי המעסיק יש כלים לקבוע אם מתקיימים במבוטח מבחני התעסוקה כעובד שכיר, ולכן אנו לא נתערב בדיווח זה.

ב. מבוטח המדווח כעובד שכיר, יחולו לגביו כל הכללים החלים על עובד שכיר הן מבחינת תשלומי דמי ביטוח לאומי והן מבחינת תשלומי דמי ביטוח בריאות. לדוגמא: אם הוא מקבל קצבת נכות כללית בשיעור 100%: יהיה פטור מדמי ביטוח לאומי וחייב בדמי ביטוח בריאות.

2. מועסקים במפעל שאינו מוגן:

יחולו אותם כללים כמו במפעל מוגן.

3. ערעורים:

ככל שיתקבל בביטוח הלאומי ערעור מצד מבוטח עם מוגבלות בנוגע לסיווגו אצל המעסיק שלו לגבי תקופת עבודתו במפעל, בין שמוגן ובין שלא, הפנייה תיבחן בהתאם למסמכים ו/או להוכחות שימציא המבוטח תוך קבלת התייחסות מהמעסיק. בשלב זה יועבר הערעור לבחינה בתחום הביטוח במשרד הראשי.

סיכום

בין שמדובר במפעל מוגן ובין במפעל שאינו מוגן - **הכללים הינם זהים.**

[לחזרה לתוכן העניינים](#)

שני הקודים לא זכאים להפחתת 52% מהביטוח הלאומי.